

POŽADAVKY NA ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNÉHO STAVU PODZEMNÍCH OBJEKTŮ

Vyhláška Českého báňského úřadu v Praze č. 49/2008 Sb., o požadavcích
k zajištění bezpečného stavu podzemních objektů

Důležité změny v zákoně č. 61/1988 Sb., provedené zákonem č. 184/2011 Sb.

Na základě získaných zkušeností při vykonávání státního dozoru orgánů státní báňské správy v několika posledních letech byla z důvodu zvýšení bezpečnosti novelizace báňské legislativy nezbytně nutná.

Bylo zapotřebí ujasnit a upřesnit:

- zodpovědnosti a kompetence,
- funkci závodního při ČPHZ,
- povinnost zajistit báňskou záchrannou službu,
- zkvalitnit výkon vrchního dozoru nad zajišťováním bezpečného stavu podzemních objektů,
- možnost uložení sankcí, výše sankcí.

Návrh změny zákona č. 61/1988 Sb. byl předložen vládě k datu 30. června 2010,

Změna zákona č. 61/1988 Sb. byla provedena zákonem č. 184/2011 Sb. ze dne 9. června 2011 a nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

Novela napravuje nedostatky dosavadní právní úpravy, které odhalila teprve praxe.

Některé podzemní objekty byly současně i vodními díly ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Je zřejmé, že s ohledem na charakter stavby, kterou je vodní dílo, se na tyto objekty vztahuje vyhláška č. 471/2001 Sb., o technicko bezpečnostním dohledu nad vodními díly, a prohlídky podle § 37 zákona č. 61/1988 Sb., ve znění pozdějších zákonů, jsou prohlídkami duplicitními.

V případě dálničních, silničních a železničních tunelů je problematika obdobná. Novela s ohledem na tuto skutečnost vylučuje z působnosti zákona č. 61/1988 Sb. podzemní objekty, které podléhají technicko bezpečnostnímu dohledu podle zákona č. 254/2001 Sb. a vyhlášky č. 471/2001 Sb., a dálniční, silniční a železniční tunely, s výjimkou tunelů a štol metra.

Dále novela zákona ustanovuje:

- změnu pojmu „ustanovené osoby“ na „vlastníka podzemního objektu nebo jím písemně pověřeného provozovatele,
- vlastníku podzemního objektu nebo jím písemně pověřenému provozovateli povinnost ohlásit obvodnímu báňskému úřadu existenci, zřízení, nabytí a likvidaci podzemního objektu,
- změny v jeho rozsahu nebo využití, identifikační údaje podzemního objektu a změny těchto údajů,

- umožnit vstup do objektů orgánům státní báňské správy,
- předložit potřebné materiály, dokumentaci, odborné posudky a podat požadované informace a vysvětlení,
- obvodní báňský úřad může nařídit zajištění báňské záchranné služby v případech, kdy hrozí zvýšené nebezpečí,
- pro účely vrchního dozoru je nově ustanoveno vedení souhrnné evidence podzemních objektů,
- novelou jsou také zpřesněna sankční ustanovení.

Vlastní novela vyhlášky č. 49/2008 Sb.

Některé druhy podzemních objektů obrazem

KOLEKTOR

KANALIZACE

METRO

§ 1 Předmět úpravy

Tato vyhláška stanoví:

- A) Původně - lhůty prohlídek podzemních objektů a způsob ověřování jejich bezpečného stavu.**
- B) Nově**
- lhůty pravidelných prohlídek podzemních objektů a způsob ověřování jejich bezpečného stavu,
 - rozsah identifikačních údajů pro vedení evidence podzemních objektů,
 - podmínky k zajištění bezpečnosti provozu podzemních objektů především z hlediska jejich větrání, včetně větrání za provozu nepřístupných objektů, a požadavků na cesty pro chůzi,
 - náležitosti plánu zdolávání závažných provozních nehod (havárií), zejména požadavky na havarijní prevenci a na zdolávání předpokládaných havárií.

Doplnění výkladu pojmů o potřebné k jednotnému chápání nových ustanovení vyhlášky vede ke sjednocení interpretační a aplikační praxe.

§ 2 Výklad pojmů

Pro účely této vyhlášky se považuje za

- a) prohlídku činnost, kterou se ověřuje bezpečný stav podzemního objektu, zejména stav jeho ostění a dodržení požadovaného volného profilu, a kterou se zjišťují a dokumentují poškozená, popřípadě deformovaná místa a místa nežádoucích průniků vody nebo jiných kapalin, nebo plynů **nebo jiných látek** do podzemního objektu, **zajištění větrání podzemního objektu proti nahromadění výbušných nebo jinak nebezpečných nebo zdraví škodlivých látek a plynů v něm a zajištění přístupových cest v podzemí**; zvláštním druhem prohlídky je prohlídka narušeného podzemního objektu,
- b) ostění soubor výztužných prvků sloužících k zajištění světlého průřezu podzemního objektu před jeho nežádoucí deformací horskými tlaky, k zajištění proti uvolňování a opadávání horniny nebo obdobným vlivům,
- c) **narušený podzemní objekt podzemní objekt, jehož bezpečný stav je ohrožen pádem nebo tlakem hornin, popřípadě obdobnými vlivy, které mohou narušit jeho statiku.**

Upřesnění požadavku na ověřování bezpečného stavu podzemních objektů

§ 4 Ověřování bezpečného stavu podzemních objektů

(1) Stav podzemních objektů se ověřuje prohlídkami.

(2) Prohlídka se provede na žádost ~~ustanovené osoby~~ **vlastníka podzemního objektu nebo jím písemně pověřeného provozovatele prostřednictvím odborně způsobilých zaměstnanců organizace, která má zřízenou báňskou záchrannou stanici**. K žádosti se **při první prohlídce nebo při změně stavby** přiloží kolaudační rozhodnutí nebo jiný doklad o povolení užívat podzemní objekt.

(3) O výsledku prohlídky vypracuje zprávu ten, kdo prohlídku provedl, a to nejpozději do 7 dnů od ukončení prohlídky. Součástí zprávy jsou identifikační údaje potřebné pro vedení evidence podzemních objektů zpracované podle přílohy č. 1 této vyhlášky. Pro účely evidence se při první prohlídce provede zhodnocení míry rizika podzemního objektu podle přílohy č. 2 této vyhlášky s návrhem, zda má být pro daný objekt zajištěna báňská záchranná služba; zhodnocení se provede též v případě, že došlo k podstatné změně stavu podzemního objektu nebo ke změně zatřídění podle § 3 odst. 1. Zpráva o prohlídce se v jednom vyhotovení založí do dokumentace podzemního objektu podle § 8 a v jednom vyhotovení se **neprodleně** zašle obvodnímu báňskému úřadu, v jehož obvodu se podzemní objekt nachází. ~~–a orgánu příslušnému k povolení stavby podzemního objektu podle jiného právního předpisu.~~

Zpřesnění a rozšíření ustanovení ke způsobu provedení prohlídky a doložení dokladů.

§ 5 Prohlídky podzemních objektů

(1) Při prohlídce bezpečného stavu podzemního objektu se posuzuje

d) nežádoucí průsak vody **nebo jiných kapalin nebo průnik plynů** do podzemního objektu a jeho vliv na ostění, způsob odvádění vody vniklé do podzemního objektu,

e) stav větrání podzemního objektu a jeho vliv na ostění, **zajištění podzemního objektu proti nahromadění výbušných nebo jinak nebezpečných nebo zdraví škodlivých látek a plynů v něm,**

~~f) stav a těsnost případných uzavíracích hrází,~~

~~g) f) schůdnost a průchodnost používaných cest včetně přístupových cest~~ **a zajištění vstupu do podzemního objektu.**

§ 6 Prohlídky narušených podzemních objektů

(3) O výsledku prohlídky narušeného podzemního objektu vypracuje zprávu ten, kdo ji provedl, a to nejpozději do 14 dnů od ukončení prohlídky. Přílohou zprávy jsou i dílčí zprávy všech specialistů podílejících se na této prohlídce, výsledky provedených měření včetně jejich vyhodnocení a obrazová a měřická dokumentace zhotovená v rámci prohlídky. Zpráva o prohlídce narušeného podzemního objektu se v jednom vyhotovení založí do dokumentace provozovaného podzemního objektu podle § 8 a v jednom vyhotovení se **neprodleně** zašle obvodnímu báňskému úřadu. a orgánu příslušnému k povolení stavby podzemního objektu podle jiného právního předpisu.

§ 7 Lhůty prohlídek podzemních objektů

(2) Prohlídky podzemních objektů se provádějí podle harmonogramu vypracovaného ustanovenou osobou **vlastníkem podzemního objektu nebo jím písemně pověřeným provozovatelem.**

§ 8 Dokumentace a záznamy

Dokumentace a záznamy o výsledcích prohlídek se uchovávají **do příští prohlídky,** nejméně **však** 5 let po ukončení provozu nebo likvidace podzemního objektu.

Nové ustanovení – havarijní plán

§ 8a Plán zdolávání závažných provozních nehod

(1) Plán zdolávání závažných provozních nehod (dále jen „havarijní plán“) musí být vypracován přehledně, srozumitelně a doplňován nebo pozměňován tak, aby odpovídal skutečnosti. Obsahuje část pohotovostní, operativní a mapovou. Nedílnou součástí havarijního plánu je dokumentace vypracovaná podle jiného právního předpisu 17).

(2) Pohotovostní část havarijního plánu obsahuje seznam osob, zaměstnavatelů, organizací a orgánů, kterým musí být havárie ohlášena, jakož i zvláštní povinnosti osob, orgánů a organizací v případě havárie.

(3) Operativní část havarijního plánu obsahuje řešení všech předvídatelných druhů havárie, jejichž výskyt v podzemním objektu lze předpokládat, a těch havárií na povrchu, které by svými důsledky ohrozily osoby v podzemí nebo samotný podzemní objekt, prostředky a postupy při záchraně osob, jejich ošetření a transportu, jakož i prostředky pro likvidaci havárie, včetně prostředků první pomoci a jejich rozmístění, způsob vyhlašování poplachu pro zaměstnance organizace a nutné změny ve větrání zajišťující bezpečný odchod osob z postižené části podzemních prostor a stanovuje dobu, po které musejí být odvolány osoby z podzemí při přerušení větrání.

4) Pohotovostní i operativní část obsahuje opatření nezbytná pro likvidaci havárie ve vztahu k sousedním podzemním objektům, podzemním dílům a povrchovým objektům.

(5) Mapovou část havarijního plánu tvoří mapa zdolávání havárií, která obsahuje zejména vyznačení podzemních prostor, únikových cest, příjezdových komunikací, umístění prostředků k záchraně osob, jejich ošetření a transportu zraněných osob.

(6) Vypracování havarijního plánu zajistí vlastník podzemního objektu nebo jím pověřený provozovatel za účasti příslušné báňské záchranné stanice, pokud její zajištění bylo obvodním báňským úřadem nařízeno.

Souhrn podstatných změn

- Výklad pojmů – doplnění výkladu pojmů o potřebné k jednotnému chápání nových ustanovení vyhlášky, vede ke sjednocení interpretační a aplikační praxe,
- změna pojmu „ustanovené osoby“ na „vlastníka podzemního objektu nebo jím písemně pověřeného provozovatele“,
- požadavek na způsobilost zaměstnanců vlastníka podzemního objektu nebo jím písemně pověřeného provozovatele organizace, která má zřízenou báňskou záchrannou službu, zpřesnění a rozšíření ustanovení ke způsobu provedení prohlídky a doložení dokladů,
- zaslání zprávy o prohlídce podzemního objektu na příslušný OBÚ neprodleně,
- upřesnění pojmu „průsak či průnik látek“, které mají vliv na ostění podzemního objektu,
- upřesňují a doplňují se požadavky na ovzduší a větrání v podzemním objektu,
- stanovení náležitostí plánu zdolávání závažných provozních nehod (havárií), zejména požadavky na havarijní prevenci a na zdolávání předpokládaných havárií.
- Upřesnění identifikačních údajů

Údaje o podzemních objektech k nabytí účinnosti zákona č. 184/2011 Sb.- 1.1.2012

OBÚ	Počet oslovených subjektů	Počet obdržených odpovědí	Počet evidovaných podzemních objektů	Celková délka v metrech	Přístupnost podzemních objektů	Počet provedených inspekcí OBÚ samostatně	Celkový počet provedených prohlídek BZS	Počet prohlídek BZS za přítomnosti OBÚ (tj. z celkového počtu provedených prohlídek BZS)
Kladno	136	136	252	283 113	a-56, b-44, c-150, d-2	67	340	113
Plzeň	173	129	49	57 576	a-0, b-8, c-34, d-7	14	58	23
Sokolov	25	16	9	4 572	a-0, b-3, c-6, d-0	0	15	15
Trutnov	120	42	17	17 309	a-3, b-12, c-1, d-1	27	26	10
Brno	874	620	94	71 301	a-1, b-11, c-35, d-47	14	112	21
Most	55	52	34	33 117	a-5, b-3, c-23, d-3	27	61	24
Ostrava	17	17	46	37 375	a-0, b- 4, c-34, d-8	2	73	73
Liberec	58	45	37	37 592	a-1, b-10, c-24, d-2	3	61	44
Celkem	1458	1057	538	541 955	a-66, b-95 c-307, d-70	154	746	323